

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizărilor nr. 54a/2014 și 57a/2014

privind controlul constituționalității unor prevederi din
Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public
de alimentare cu apă și de canalizare

CHIȘINĂU

15 decembrie 2014

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
DI Tudor PANȚÎRU,
DI Victor POPA, *judcători*,
cu participarea dlui Eugeniu Osipov, *grefier*,

Având în vedere sesizările depuse la 17 noiembrie 2014,
Înregistrate la aceeași dată,
Examinând preliminar sesizările menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 15 decembrie 2014 în ședință închisă,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La 17 noiembrie 2014, deputații în Parlament dl Serghei Sîrbu și dna Raisa Apolschi au adresat Curții Constituționale sesizarea prin care solicită controlul constituționalității prevederilor art. 29 alin. (2) și (4) lit.a) din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

2. La aceeași dată deputații dnii Igor Dodon și Ion Ceban au adresat Curții Constituționale sesizarea pentru controlul constituționalității prevederilor art. 27 alin. (3), art. 29 alin. (2) și (4) și art.31 alin. (1) din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

3. Curtea menționează că, în speță, sesizările vizează controlul constituționalității prevederilor art. 27 alin. (3), art. 29 alin. (2) și (4) și art.31 alin. (1) din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

4. Dat fiind obiectul similar al sesizărilor, Curtea a decis conexarea acestora într-un singur dosar.

A. Motivele sesizării

5. Motivele sesizărilor, astfel cum au fost expuse de autorii acestora, pot fi rezumate după cum urmează.

6. La 13 decembrie 2013 Parlamentul a adoptat Legea nr. 303 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

7. Autorii sesizării consideră că prevederile contestate, referitoare la modalitatea de determinare și facturare a volumului de ape uzate evacuate și

condițiile de încheiere a contractelor individuale dintre operator și fiecare proprietar, contravin articolelor 1, 4, 7, 9, 16, 46, 47, 54, 58, 127 și 132 din Constituție.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției (M.O., 1994, nr. 1) sunt următoarele:

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

(3) Averea dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.

(4) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.

(5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.”

9. Prevederile relevante ale Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare (M.O., 2014, nr. 60-65, art. 123) sunt următoarele:

Articolul 1

Scopul legii

„Scopul prezentei legi este crearea cadrului legal pentru înființarea, organizarea, gestionarea, reglementarea și monitorizarea funcționării serviciului public de alimentare cu apă potabilă, tehnologică, de canalizare și de epurare a apelor uzate menajere și industriale (în continuare –serviciu public de alimentare cu apă și de canalizare) în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, competitivitate, transparență, cu respectarea normelor de calitate, de securitate și de protecție a mediului.”

Articolul 27

Facturarea și achitarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare

„[...]”

(3) În lipsa contoarelor pentru determinarea volumului de ape uzate evacuate, serviciul public de canalizare se facturează la un volum egal cu volumul de apă utilizată.

[...]"

Articolul 29
Reglementarea raporturilor de furnizare
a serviciului public de alimentare cu apă
și de canalizare în blocurile locative

„[...]

(2) În blocurile locative în care contractele de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare sunt încheiate cu gestionarul blocului locativ, facturarea serviciului se efectuează în baza tarifelor aprobate pentru furnizarea acestui serviciu la blocul locativ și a volumului de apă înregistrat de contorul comun instalat la bransamentul blocului, cu distribuirea integrală pe apartamente a volumului de apă înregistrat. Distribuirea pe apartamente a volumului de apă înregistrat de contorul comun de la bransamentul blocului locativ se efectuează în baza datelor contoarelor instalate în apartamente de către proprietari/chiriași sau, în lipsa contoarelor, conform normelor de consum aplicate. Volumul înregistrat de contorul de la bransamentul blocului locativ, dar nedistribuit, în baza indicațiilor contoarelor individuale/normelor de consum aplicate se repartizează adăugător pentru fiecare apartament proporțional consumului înregistrat de contoarele instalate în apartament și conform normelor de consum.

[...]

(4) Încheierea contractelor individuale între operator și fiecare proprietar/ chiriaș de apartament în parte se efectuează obligatoriu, cu respectarea următoarelor condiții:

a) contractele individuale se încheie cu toți proprietarii/chiriașii apartamentelor din bloc;

b) operatorul, în baza tarifului distinct achitat de fiecare proprietar/chiriaș al apartamentului, instalează contoarele pentru evidența consumului de apă în fiecare apartament;

c) gestionarul blocului locativ instalează contoare pentru evidența consumului de apă de uz comun, precum și în spațiile date în chirie/locățione, și încheie cu operatorul contract de furnizare a serviciului pentru aceste locuri de consum;

d) gestionarul blocului locativ încheie cu operatorul un contract de transmitere către operator a rețelelor interne de alimentare cu apă și de canalizare ale blocului locativ pentru deservire și exploatare;

e) gestionarul blocului locativ efectuează, la cererea operatorului, din contul locatarilor, reparația capitală, reconstrucția sau renovarea rețelelor interne de alimentare cu apă și de canalizare ale blocului locativ.”

Articolul 31
Contractul de furnizare a serviciului public
de alimentare cu apă și de canalizare

„[...]

(1) Furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare se efectuează în bază de contract încheiat între operator și consumator.”

10. Prevederile relevante ale Codul civil al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr.1107-XV din 6 iunie 2002 (M. O., 2002, nr.82-86, art.661), sunt următoarele:

Articolul 344

Proprietatea comună. Temeiurile apariției ei

„(1) Proprietatea este comună în cazul în care asupra unui bun au drept de proprietate doi sau mai mulți titulari.

(2) Proprietatea comună poate apărea în temeiul legii sau în baza unui act juridic.”

Articolul 345

Formele proprietății comune

„(1) Proprietatea comună poate fi caracterizată prin delimitarea cotei fiecărui proprietar (proprietate pe cote-părți) sau prin nedelimitarea cotelor-părți (proprietate în devălmășie).

(2) Dacă bunul este comun, proprietatea pe cote-părți se prezumă până la proba contrară.

(3) Coproprietarii devălmăși pot atribui bunurilor comune regimul proprietății comune pe cote-părți.”

Articolul 349

Beneficiile și sarcinile proprietății comune pe cote-părți

„Coproprietarii vor împărți beneficiile și vor suporta sarcinile proprietății comune pe cote-părți proporțional cotei lor părți.”

11. Prevederile relevante ale Legii condominiului în fondul locativ nr. 913 din 30 martie 2000 (M.O., 2000, nr. 130-132, art. 915) sunt următoarele:

Articolul 5

Proprietatea comună

„Proprietatea comună în condominiu include toate părțile proprietății aflate în folosință comună: terenul pe care este construit blocul (blocurile), zidurile, acoperișul, terasele, coșurile de fum, casele scărilor, holurile, subsolurile, pivnițele și etajele tehnice, tubulaturile de gunoi, ascensoarele, utilajul și sistemele ingineresti din interiorul sau exteriorul locuințelor (încăperilor), care deservesc mai multe locuințe (încăperi), terenurile aferente în hotarele stabilite cu elemente de înverzire, alte obiecte destinate deservirii proprietății imobiliare a condominiului.”

Articolul 7

Cota-parte în condominiu

„(1) Cota-parte a fiecărui proprietar în bunurile imobiliare comune din condominiu este proporțională cotei constituite din suprafața totală (în metri pătrați) a locuințelor

(încăperilor) ce îi aparțin în condominiu, dacă decizia adunării generale a proprietarilor, adoptată în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 26 din prezenta lege, nu stabilește altfel.

(2) Cota-parte a proprietarului camerei (camerelor) în locuința comunală se determină prin raportul dintre suprafața camerei (camerelor) și suprafața totală a locuinței.

(3) Cu acordul proprietarilor, cota-parte poate fi diferită pentru diferite grupuri de proprietari, în funcție de tipul încăperilor ce le aparțin în condominiu.

(4) Cota-parte a noului proprietar în bunurile comune este egală cotei-părți a proprietarului precedent.”

Articolul 12

Obligațiile proprietarului privind întreținerea și reparația locuințelor (încăperilor) și proprietății comune

„[...]

(4) Proprietarii participă la cheltuielile pentru întreținerea și reparația proprietății comune în condominiu în modul stabilit de prezenta lege și de alte acte legislative și normative.”

[...]”

Articolul 14

Plata serviciilor comunale și a altor servicii

„[...]

(4) Mărirea plăților obligatorii ale fiecărui proprietar (chiriaș, arendaș) pentru întreținerea și reparația proprietății comune din condominiu este proporțională cotei-părți a acestuia și se stabilește conform Normelor de defalcare a mijloacelor pentru exploatarea tehnică și reparația fondului locativ.”

A. Argumentele autorilor sesizărilor

12. Autorii sesizărilor menționează că prin prevederea art. 29 alin. (2) din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, potrivit căreia pierderile de apă din rețea sunt repartizate suplimentar pentru fiecare apartament, consumatorii sunt nevoiți să achite nejustificat costul apei nefolosite de către ei.

13. Totodată, potrivit articolului 12 alin. (6) din Legea nr. 105-XV din 13 martie 2003 privind protecția consumatorului, prestatorul este obligat, la prestarea serviciilor, inclusiv a serviciilor comunale, să utilizeze mijloace de măsurare proprii, adecvate, legalizate, verificate metrologic, conform cerințelor prescrise.

14. Prin urmare, nu pot fi imputate consumatorilor diferențele de volum dintre indicațiile contoarelor individuale și contorul de la branșament, odată

ce acesta aparține operatorului care furnizează serviciul public de alimentare cu apă.

15. Suplimentar, autorii sesizării menționează că proprietarii de apartamente nu pot fi obligați să încheie contracte individuale cu clauze identice, având în vedere că acesta reprezintă o manifestare de voință concordantă a două părți. La fel, o asemenea condiționare limitează dreptul de dispoziție asupra bunului, drept care constituie un atribut al dreptului de proprietate, în conformitate cu articolul 315 din Codul civil.

16. În acest sens, autorii sesizărilor invocă încălcarea prin normele contestate a articolelor 1 alin. (3), 7, 9 alin. (3), 16, 46 alin. (1), 58 alin. (1), 127 alin. (1) și 132 din Constituție, precum și a articolului 1 din Protocolul adițional nr. 1 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

B. Aprecierea Curții

17. Examinând sesizarea sub aspectul admisibilității, Curtea reține următoarele.

18. Curtea Constituțională exercită jurisdicția constituțională la sesizarea subiecților specificați în articolul 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolul 38 din Codul jurisdicției constituționale.

19. Potrivit prevederilor legale, deputații în Parlament sunt subiecți cu drept de sesizare a Curții Constituționale.

20. La fel, articolul 135 alin.(1) lit. a) din Constituție, articolul 4 alin.(1) lit. a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolul 4 alin.(1) lit. a) din Codul jurisdicției constituționale abilitază instanța de jurisdicție constituțională cu atribuția de control al constituționalității legilor.

21. Curtea reține că prerogativa cu care a fost investită prin articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție presupune stabilirea corelației dintre normele contestate și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia.

22. Curtea reține că autorii sesizărilor au pretins încălcarea, prin normele contestate, a articolelor 1, 4, 7, 9, 16, 46, 47, 54, 58, 127 și 132 din Constituția Republicii Moldova.

23. În context, Curtea constată că scopul adoptării Legii nr. 303 este crearea cadrului legal pentru înființarea, organizarea, gestionarea, reglementarea și monitorizarea funcționării serviciului public de alimentare cu apă potabilă, tehnologică, de canalizare și de epurare a apelor uzate menajere și industriale în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, competitivitate, transparentă, cu respectarea normelor de calitate, de securitate și de protecție a mediului (art.1).

24. Prevederile contestate stabilesc modalitatea de determinare și facturare a volumului de ape uzate evacuate, modalitatea de repartizare a pierderilor de apă furnizată în blocurile locative, dar nedistribuită

consumatorului, precum și condițiile ce urmează a fi îndeplinite la încheierea contractelor individuale dintre operator și fiecare proprietar.

25. În această ordine de idei, Curtea menționează că o prevedere legală poate constitui obiect al jurisdicției constituționale doar în cazul în care se atestă o legătură indisolubilă de conținut între prevederile abordate sub aspectul neconstituționalității și normele Legii Supreme.

26. În acest sens, potrivit articolului 24 alin. (2) și (4) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 39 din Codul jurisdicției constituționale, sesizarea trebuie să fie motivată, să cuprindă obiectul și împrejurările pe care subiectul își întemeiază cerințele, să expună normele legale și argumentele, care justifică că prevederea contestată contravine Constituției, precum și legătura cauzală directă între norma contestată și argumentele invocate.

27. Astfel, cu referire la invocarea articolelor 1 și 7 din Constituție, Curtea reține că aceste norme constituționale comportă un caracter generic, constituie imperative de ordin general-obligatoriu, stau la baza oricăror reglementări și nu pot constitui repere individuale și separate.

28. În același timp, normele constituționale cuprinse la articolele 4, 16 și 54 nu au o semnificație autonomă și urmează a fi aplicate în combinație cu normele constituționale care garantează un drept fundamental.

29. La fel, Curtea menționează că autorii sesizării nu au motivat incidența normelor constituționale de la articolele 9, 58, 127 și 132 asupra prevederilor contestate.

30. Articolul 47 din Constituție, de asemenea invocat de către autori, cuprinde principii privind dreptul la asistență și protecție socială, fapt ce excedează obiectului normelor contestate.

31. În ceea ce privește invocarea articolului 46 din Constituție, în lipsa unor argumente concludente care ar indica modul în care se încalcă norma constituțională prin prevederile contestate, Curtea constată următoarele.

32. Articolul 355 alin. (1) din Codul civil prevede că, dacă într-o clădire există spații cu destinație de locuință sau cu o altă destinație având proprietari diferiți, fiecare dintre aceștia deține drept de proprietate comună pe cote-părți, forțată și perpetuă, asupra părților din clădire, care, fiind destinate folosinței spațiilor, nu pot fi folosite decât în comun.

33. Totodată, potrivit art.349 din Codul civil, coproprietarii vor împărți beneficiile și vor suporta sarcinile proprietății comune pe cote-părți proporțional cotei lor părți.

34. În acest sens, articolul 5 din Legea condominiului în fondul locativ nr. 913 din 30 martie 2000 dispune că proprietatea comună în condominiu include toate părțile proprietății aflate în folosință comună: terenul pe care este construit blocul (blocurile), zidurile, acoperișul, terasele, coșurile de fum, casele scărilor, holurile, subsolurile, pivnițele și etajele tehnice, tubulaturile de gunoi, ascensoarele, **utilajul și sistemele inginerești din interiorul sau exteriorul locuințelor (încăperilor), care deserveșc mai multe locuințe (încăperi)**, terenurile aferente în hotarele stabilite cu

elemente de înverzire, alte obiecte destinate deservirii proprietății imobiliare a condominiului. Potrivit articolului 7 alin. (1), cota-parte a fiecărui proprietar în bunurile imobiliare comune din condominiu este proporțională cotei constituite din suprafața totală (în metri pătrați) a locuințelor (încăperilor) ce îi aparțin în condominiu, dacă decizia adunării generale a proprietarilor nu stabilește altfel.

35. De asemenea, articolul 12 alin. (4) și alin.(5) din Legea condominiului în fondul locativ prevede că **proprietarii participă la cheltuielile pentru întreținerea și reparația proprietății comune** în condominiu, iar nefolosirea de către proprietar a locuinței (încăperii) sau refuzul de a folosi proprietatea comună nu constituie temei pentru a-l elibera, integral sau parțial, de cheltuielile comune pentru întreținerea și reparația proprietății comune în condominiu.

36. Totodată, articolul 14 alin. (4) din legea menționată stabilește că mărimea plăților obligatorii ale fiecărui proprietar (chiriaș, arendaș) pentru întreținerea și reparația proprietății comune din condominiu este proporțională cotei-părți a acestuia și se stabilește conform Normelor de defalcare a mijloacelor pentru exploatarea tehnică și reparația fondului locativ.

37. Prevederi similare privind participarea în comun la cheltuielile de întreținere a locuințelor de uz comun se regăsesc și în Legea privatizării fondului de locuințe nr. 1324 din 10 martie 1993.

38. Din cele menționate, Curtea subliniază că proprietarii apartamentelor (consumatorii) dispun de un drept de proprietate comună inclusiv asupra utilajului și sistemelor ingineresti din interiorul sau exteriorul locuințelor (încăperilor) care deserveșc mai multe locuințe (încăperi). Din aceste considerente, proprietarii de apartamente, având un drept de proprietate comună asupra rețelelor de apă și canalizare, au obligația de a le întreține în mod corespunzător și, în caz de necesitate, de a contribui la repararea lor.

39. În acest sens, normele contestate sunt în corelație cu natura juridică a dreptului de proprietate comună și participarea coproprietarilor la repartizarea veniturilor și suportarea cheltuielilor aferente.

40. În partea ce ține de pretinsa încălcare a principiului libertății contractuale, Curtea reține că, potrivit Codului civil, aceste raporturi contractuale sunt guvernate de clauzele contractuale standard, clauze formulate anticipat pentru o multitudine de contracte, pe care o parte contractantă (utilizator) le prezintă celeilalte părți la încheierea contractului (art.712 alin. (1)).

41. În același timp, în Decizia nr. 15 din 10 octombrie 2013 de respingere a sesizării pentru controlul constituționalității unor prevederi ale articolului 1242 alin.(1) din Codul civil al Republicii Moldova, Curtea a statuat:

„27. [...] ține de prerogativa Parlamentului reglementarea raporturilor juridice civile, [...], inclusiv drepturile și obligațiile participanților la aceste raporturi, în conformitate cu principiile de care sunt guvernate acestea.”

42. Astfel, în temeiul celor expuse *supra*, Curtea constată că sesizarea nu conține argumente pertinente ce ar indica încălcarea prevederilor constituționale. Prin urmare, sesizarea nu întrunește condițiile de admisibilitate pentru exercitarea controlului constituționalității și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în conformitate cu prevederile articolelor 26 alin. (1), 31 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin.(3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibile* sesizările nr. 54a/2014 și 57a/2014 privind controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în „*Monitorul Oficial al Republicii Moldova*”.

Președinte

Alexandru TĂNASE

Chișinău, 15 decembrie 2014
DCC nr. 12
Dosarul nr. 54a/2014 și 57a/2014